

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 21. Da mihi bibere. Magna Deus operatur per aquas, in aquis, & circa aquas, quas etiam petit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52962)

Deus indiget, vt luce repleat supernaturali. Quo petit animo cor tuum ac voluntatem: quid Deum cum illa factum opinaris: Vt illam suam repleat gratia, dicitque misericordia. Quod mentis flagitat lacrimas: vt illis animam bene lotam tibi refundat: & eo sine ab hac postulat muliere putei aquam, vt illi aeternae vitae aquas hauriat suavissimas.

§. 21. Da mihi bibere. Magna Deus operatur per aquas, in aquis, & circa aquas, quas etiam petit.

¶ 61 **C**irca puteum suum diuinus ille sponfus praestolatur amasiam, & omnium primom, aquas postulat: *Da mihi bibere.*

Magna possumus sperare mysteria. Librum edidit antiquus ille pariter & doctus Tertullianus contra Quintillam omnino mirabilem, quae cum mulier esset, inter haeresum monstra, quae mundus execratus est, ceuseur esse non minimum. Magoam (vt diximus) habet mulier in viros potestatem vt eos in suam pelliciam male-

I. Quintilla haereticarcha.

suada voluntatem, praesertim si mulier sit, vt pulchritudine, ita dignitate spectabilis. Si huic addatur, quod versipellis sit sagax, eloquens, diabolica, adulatoria, quid non efficit? Pernitiosa fuit cum primis Quintilla sicut & Priscilla. Hanc inter alias, toebatur haeresim sibi primariam, quod baptismum conaretur vt inutilem extirpare: vt autem hunc eneteret Tertullianus errorem, coepit expendere mirabilia, quae Deus peregit in aquis, & per aquas, & ad eius exemplum idem fecit D. Hieronymus in eundem colligans scopum. Quis fando explicet (inquit D. Hieronymus) quae Deus ab ipsius orbis inuocabulis patrauit in aquis, de aquis, per aquas, & circa aquas. *De schola ishe-*

D. Hier. Epist. 83. ad Occa. Tom. 2.

torum aquarum laudes praedicemus. Quando nec Sol, nec Luna, nec stellae lucebant, horrendis omnia tenebris involuebantur: *Solus Spiritus Deus in auriga modum super aquas ferebatur, & nascentem mundum in figura baptismi parturiebat.* Per aquas & de aquis videtur mundus prodicens. Ex aquis omnia Deus eduxit, sic enim nobis proponitur in mundi primordio Spiritus ille diuinus super aquas velut auis ovis incubans: *Spiritus Dei incubabat super aquas,* legis textus Hebraicus, indicans, quod illa materia essent, de qua Deus totum educere disponebat vniuersum. Ipse super aquas incedens sic

II. Aquarum mysteria admiranda Gen. 2.

agebat vt tanta tantaque nascerentur: *Inter caelum & terram extenditur firmamentum, & iuxta Hebraei sermonis etymologiam, caelum est Samaim ex aquis sortitur vocabulum.* Reatinus Doctor egregius Samaim (inquit) *ibi aquae, nam Maim aqua vocantur, sic firmamentum vocant Hebraei aquas, quae super caelo sunt Crystallinum caelum nunc vocant Theologi.* Nec displicet haec sententia D. Hieronymo, cum addat: *Et aqua quae super caelos sunt, in laudes Dei separantur. Caelum est locus in quo Deus residet, caelum Samaim, ibi aqua. Vbi aqua sunt, ibi residet Deus: eorum vbi lacrima fuit, vbi verum poenitentiae planctus, indubie residet ibi Deus.*

agebat vt tanta tantaque nascerentur: Inter caelum & terram extenditur firmamentum, & iuxta Hebraei sermonis etymologiam, caelum est Samaim ex aquis sortitur vocabulum. Reatinus Doctor egregius Samaim (inquit) ibi aquae, nam Maim aqua vocantur, sic firmamentum vocant Hebraei aquas, quae super caelo sunt Crystallinum caelum nunc vocant Theologi. Nec displicet haec sententia D. Hieronymo, cum addat: Et aqua quae super caelos sunt, in laudes Dei separantur. Caelum est locus in quo Deus residet, caelum Samaim, ibi aqua. Vbi aqua sunt, ibi residet Deus: eorum vbi lacrima fuit, vbi verum poenitentiae planctus, indubie residet ibi Deus.

Hinc videbimus in Ezechie, cur crystallus quam vidit supra Cherubim, illi extensa esse videretur: *Id est compactas & densiores aquas, & aquae illae sunt supra Cherubim: siquidem aquae lacrymarum, & verum dolor poenitentiae superextollunt aliquos ipsi Cherubim altiores: sicut peccatricem Magdalenam multae lacrimae, compactae & densiores, & non aquae, quae in ventum euanescent, ad tam excelsum extulerunt locum, quo hodie gaudet, ingredienti per amorem, quod in Christum flagrabat, vt ad ordinem ascederit Seraphinorum: *Dimissa sunt ei peccata multa, quoniam dilexit multum.* De aqua caelum creatur: & firmamentum, de illis aues eduxit per atra volitantes, de ipsis & per ipsas immunditiam & intolerabilem mundi tempore. Neque purgavit corruptionem. Peccat mundus: *Et sine aquarum diluuis non purgatur.* Ex omni parte decedant aquae de caelo, & de terra: *Statimque columba Spiritus sancti expulsa alite teterrimo (nempe coruo) Ita ad Nequa ad Christum in Iordane deuolat & ramo resurrectionis ac luminis pacem orbi annuntiat.* Cuius post aquas euolat columba cum ramo olivae & pacis, etenim post tales aquas, quid futurum sperabatur, nisi *Vade in pace?**

Ex illis inuicem eduxit populi sui decem, cui vult nomen sit Moyses, id est eductus de aquis. Illis condignam famit de rebus Pharaone eiusque exercitibus vindictam, qui caput contra Deum extollere conabantur: *Pharao cum exercitu suo nolens populum Dei exire de Aegypto in typo baptismatis suffocatur: vt in Psalmis interfectione illius describitur: contritus capite capite draconum in aqua. Tu confregisti caput draconis.* Lacrymarum aquis caput conuertitur satanae: sunt illae, quibus cor confirmatur, quod est,

est, quasi mare fervens. Multæ namque lachri
 ma multa demergunt peccata: *Exitus aquarum*
deluxerunt oculis moi. Notat autem ibidem
 anitor, dracones maxime aquas exhorrescere:
 Vnde & *reguli & scorpiones avertuntur a*
fontibus. Et postquam ad quas venerint drosophobos
 & lymphaticos faciunt, Regulos & Basiliscos vo-
 cat Hieronymus, quos in Cyrenaita dicit nasci
 Pronuncias, vbi necare, sibi omnes alios serpen-
 tes fugare, & veneni eorum vim per hanc vim
 que ad ipsam hominem penetrare, nihilque illu
 magis aduersari quam muscetas l' linus auditor
 est. Lymphaticas vocant Græci vnde dicitur: quia
 ex aspectu Nympha alicuius, quam quis in aquis
 videt. Lymphaticos heri fabulati sunt. Et omnia
 hæc anima, ita supra iudicium aquas fugiunt,
 vt ab illis mors tanto turbetur tremore, vt &
 ipsi sicut serpentes vehementer aquas exhorres-
 cant, ab illisque longissime diffugiant,
 Hoc spectat Christus Dominus, quando in
 Duobus angelis ait: *Spiritus immundus ambulat per*
loca in aquas. quo timore percellit animam
 diabolus, quam peccati veneno infecit, quam
 exhorrescit lachrimas aquarum poenitentiae,
 sibi contrarias? Nec aliud peccatori superest
 salutis remedium, quam si scriptum aquis im-
 mergat poenitentia, sicut à scorpionibus vene-
 nofis infectis vnicam hoc illis est aquarum ven-
 medio. Idcirco voluit Deus vt in illa proba-
 tica piscina, que preclarum refert poenitentia
 symbolum in hoc egrotantium remedium con-
 sifteret: *Vt qui prior descendisset in piscinam, sa-*
naretur. Quo signaretur inbrimatis venenosa
 peccati totale hoc esse remedium, ad aquas re-
 currere poenitentia, velut ad mundi purificatio-
 nem ac omnium emundationem spurcitarum
 aquæ proderant diluuij: siquidem in aquis po-
 nitentia, confringit Deus nostrorum capita
 peccatorum.
 Aquas populo suo statuit pro muro: *Aque*
erant eis pro muro, domi mare rubrum pertan-
 teat, Per carum transitum sicco vestigio in lor-
 dane, vult terram ingrediantur promissionis. Il-
 lis perterere voluit, vt perterit omnem illam
 vilissimam faciem Chanætorum, Pheregorum
 &c. qui vt aquas viderunt Iordanis instar
 montium accrescere, omne illis robur decreuit,
 factique sunt velut trunci inualidi. In aquis
 vult exordium summi regnum Salomonis & vn-
 gator ad fontem Gihon per manum Sadoe Sa-
 cerdotis. In aquis Siloë suum vult regnum pre-
 figurari, qua cum silentio fluit: Scrutare deia
 Hieron. Bnpt. de Lanuz. Tom. II.

de, quot diuina, quot stupenda circa puteos &
 fontes opera facti reperies. Circa fontem erat
 Agar, quando illi Angelus apparuit, illi suam
 exponens ruinam, & quid sibi foret agendum
 in sui remedium, Pateus quem Abraham fodit,
 occasio fuit, ex qua illum agnouit Rex Abime-
 lec, esusque dux in iterum Phicol, & amicitia
 foelera sanxerunt: illic nemus plantauit: con-
 gruum cenabat locum, circa fontes, esse sacri-
 ficij. Apud puteum hanc beatam consecuta est
 Rebecca fontem, vt in dominam domus Abrahæ
 eligeretur. Apud puteum elegit sibi Isaac locum
 habitandi, vtpote menti suæ plurimum conue-
 nientem, Rachel per aquas putei cepit à Iacob
 diligere, & in vxorem flagitari. Filix sacerdotis
 Madian apud fontem à Moysè ab iniurijs ven-
 dicatur, & ex inde fors illius optima cepit ex
 eius cognitione provenire: Aqua Bethlehem
 sunt illæ, quas David exoptat, & illas cogitat
 Deo gratissimum offerre holocaustum.
 Quod si hæc ita fuerint (inquit Tertullianus) 62
 in veteri testamento, nouum percurrere: Num
 quam sine aqua Christus, Populus in Ecclesiam
 amittendus, vult pices sint qui de aquis & in
 aquis nascantur: Nos pisciculi secundum Domi-
 num nostrum Jesum Christum in aqua nascimur:
 Hoc etenim indicat: Nisi quis renatus fuerit ex
 aqua & Spiritu S. &c. In aquis filium, Pater
 manifestat his verbis: *Hic est filius meus dilectus.*
 super aquas aperiantur caeli, & in illis Chris-
 tum D. Ioannes Baptista, cognoscit, reuelat,
 mundoque digito demonstrat. In aquis ad om-
 nium primum dedit suæ diuinitatis argumentum,
 & miraculum, quod in illis patrauit, omnium,
 que facturus erat, voluit esse primicerium; Per
 aquas instruxit Nicodemum, docens, esse neces-
 sarium, hominem per aquas regenerari, Aquas
 promisit ad se accedentibus, Publicè declarat
 aquæ calicem, debitè propinatum, celo com-
 parari. Super aquas graditur, in suæ confir-
 mationem potestatis, In illis Petrum, ne mergatur,
 sustentat, Per aquas navigat, vndas sedat tem-
 pestatis, & Dei filius acclamatur. Per aquas in-
 chost suæ mysteria passionis, pedes suis lauan-
 do discipulis, & illis vult manus suas abluat
 iudex Pilatus, ante sententia pronuntiationem,
 in suæ protestationem innocentia, denique in
 aquis imponit vltimam vitæ catastrophem, cum
 ipso exspirante, & latere eius lanceâ percussio:
 Continuo exiit sanguis & aqua. Igitur num
 qua in sine aqua Christus, 34.
 illum modo contemplare, ad puteum accen-

Gen. e. 16
 Gen. e. 21
 Gen. e. 24
 Gen. e. 21.
 Gen. e. 19
 Exod. e. 2.
 2. Reg. 5.
 23.
 62
 VI.
 Aquæ
 mysteria
 in lege
 noua.
 Ioan. e. 3.
 5. Matt.
 e. 5. 17.
 Ioan. e. 1.
 Ioan. e. 2.
 Ioan. e. 3.
 Ioan. e. 7
 Matt. e.
 10.
 Marc. 6.
 Matt. e.
 14.
 Matt. e. 8
 Matt. e.
 27.
 Ioan. e. 19
 34.

UNIVERSITÄTS-
 BIBLIOTHEK
 PADERBORN

xit, super eo se inclinavit, & requiescit, ubi mulierem
 prestolatur Samaritanam. Aquas petendo suum
 cum illa negotium orditur, a quas ab illa depol-
 cit, aquas illi promittit, de aquis confabulatio est
 & primum hoc omnium illi proponit: *Da mihi bi-
 bere.* Eximius scaturit aqua mysterijs: & nullam
 habent difficultatem, quoniam in illis nostra cõ-
 prehenditur saluatio: quia nostræ principium sal-
 uationis, aqua sunt baptismatis, etenim per hoc
 in filios regeneramur Dei, veterem in aquis
 Adam demergentes, Nostrum, dum pecca-
 mus, remedium patet in aquis lachrymarum,
 penitentia, contritionis, Illas postulat Chri-
 stus, illæ sunt, quæ nostro loquendi modo illum
 refrigerant, recreant, & ardentissima siti so-
 lantur estuantem, sicut calix frigida siccitatem,
 Num mortalium inhonestissime, a tuis vis emun-
 dari sperat? *Da mihi bibere.* Num a tuis sitis
 honorum siccitissime peccatis absoluit? *Da mihi
 bibere.* Meane desideras gratiam? *Da mihi
 bibere.* Meane tibi placet gloria? *Da mihi bi-
 bere.*

§. 22. Quomodo tu &c. Exposcit Chri-
 stus facili, ut aquam, nec illi damus, ex-
 poscit diabolus grauissima, sed & illa dia-
 bolo offerimus.

63. S Aluatoris audit rauier impudica petitionem
 illa morosa, fastidiosa, & sublati ad palmum
 superba supercilij, cognoscens ex habitu, & lo-
 quela testatur D. Chrysostomus. Quod Chri-
 stus Iudæus esset, in hunc modum illi respon-
 det: *Quomodo tu Iudæus cum sis, bibere à me
 possis, que sum mulier Samaritana non enim
 centuntur Iudæi Samaritanis.* Iudæi Samarita-
 nis in materia religionis hostes erant insensibili-
 ter, sicut modo nos hereticis. Iudæi credebant &
 verè quidem, quod in verâ viueret fide, quod sua
 sacrificia, vera Dei sacrificia & templi, veri Dei
 te plurim esset, quodque apud illos cultus Dei vi-
 geret legitimus: Samaritani verò varijs. is voluer-
 rentur erroribus, omnesque indubiè damnaretur.
 Ex opposito Samaritani, Iudæos omnes crede-
 bant à vera Dei religione aberrare, & de his om-
 nibus saluari posse neminem, & quod ipsi vera
 fide fulgerent, vera Deum colerent religione, vnde
 velut in hoc inimici: *Non conturbantur Iudæi
 Samaritanis.* Perditionem existimabant Sama-
 ritani, cum Iudæis quidquam habere commune

quacumque ex causa; quocirca dum Christus ali-
 quando per Samariam transit, illum civitate ex-
 cluserunt eo quod noscerent, quod Hierusalem
 tenderet, esset que religione Iudæus, Iudæi simi-
 liter abominabile habebant, & execrandum cum
 Samaritanis negotiari, quinimo & illos tangere,
 illos alloqui.

Hinc mulier occasionem sumpsit respondendi,
 non solum non illi dando, quod petebat, sed insu-
 per & illum ob petitam aqua reprehendit dicens,
 An tu ignotas Iudæos non cõti Samaritanis, &
 penitus indecorum esse, vnum ab altero requirere
 quidpiam? *Quomodo tu Iudæus cum sis, bibere à
 me possis, que sum mulier Samaritana?* Frigus
 contemplantur opposita acie soli repugnare. Inertis
 desit prælium, & hoc Deus cor conatur emollire.
 Emitte sol diuinitus radium non leuem amorose
 petitionis, humilis & pie, que etiam rupem pos-
 set ad compassionem mouere durissimam, Ilium
 cordis gelu repercutit frigore stricissimo, quod
 ore emittit: non eam tantum negat id, quod pete-
 sed & insuper rogantem acriter reprehendit,
 & inimicitiam profert, quam vult immor-
 talem conseruare. *Quid si tu delinquas in eo,*
 quod Iudæi legis obseruatiissimi inactum cu-
 stodiunt, nempe quod muliere contaris Samari-
 tana, non ego adeo nequam ut in eo deficiam,
 quod Samaritanorum custodiunt obseruatiissimi
 scilicet, nec boni quidquam nec mali, commu-
 nicare Iudæis, O gelu! ô frigus! Opprimè hic
 quadat illud psalmitæ. *Mittit crystallum suum
 sicut buccellas, ante faciem frigoris eius qui
 sustinebit? gelu ore suo euibrat: durum adeo, ut
 crystallum esse dixeris, frigidum adeo, ut non sic
 qui sibi de hoc caueat incolumis, Non potest
 accuratius Christi mansuetudo, & mulieris duri-
 ties ista denotare.*

Quid ab illa deposcit Christ? id, quo nihil
 in mundo datu facilius? Dicitur precor, quid ali-
 cui potest esse leuius ad fontem aditanti, & aqua
 haurienti quam sorbillum alteri propinare? si
 panem peteret, aut vinum, aut procul a fonte
 abesset, & rogaret ut domum rediret, aqua hauri-
 tura, sicut Elias à Sareptana deposcebat, si ab illa
 peteret, ut in domum suam illum reciperet, &
 hospitium illi pararet, attamen paucillam aqua,
 cum iam proxima puteo eonstitere: *Qua f. cilia
 sunt petis Deus, & desiderio flagrat recipendi.*
 Rationum aut Theodoretus in illud, *Altare de
 terra facietis mihi, & offeretis super eo holoc. Erat
 casta &c. Quod si altare lapideum feceris mihi, &
 non adificabis illud, de sctis lapidibus.* Veluit Tanta
 Deus